

O pracach Komisji do Badań nad Renesansem i Reformacją

Komisja do Badań nad Renesansem i Reformacją, działająca przy Komitecie Nauk Historycznych PAN, skupia badaczy dawnej kultury reprezentujących różne dyscypliny naukowe, a w tym: historię, historię literatury, sztuki, filozofii, prawa, oświaty i in. Zadaniem jej jest umożliwienie bezpośredniej wymiany myśli i zintegrowanie działań przedstawicieli poszczególnych kierunków humanistycznych wokół problemów uznanych przez nich za najistotniejsze w kulturze XVI stulecia.

Pomysł stworzenia takiego interdyscyplinarnego forum w Polsce miał oparcie w doświadczeniach wielu podobnych stowarzyszeń i instytucji naukowych istniejących w świecie. Są one skupione w międzynarodowej federacji o nazwie International Federation of Societies and Institutes for the Study of the Renaissance. Godność prezydenta federacji piastuje prof. Leon E. Halkin (Belgia), a funkcję sekretarza pełni prof. Robert M. Kingdon (USA). Federacja zrzesza aktualnie ok. 40 towarzystw i instytucji z różnych krajów. Są wśród nich stowarzyszenia działające na terenie Anglii (1), Belgii (4), Francji (9), Holandii (2), Kanady (3), Kolumbii (1), RFN (5), Szwajcarii (2), Węgier (1), Włoch (2), ZSRR (1). Polska Komisja do Badań nad Renesansem i Reformacją jest również członkiem International Federation.

Komisja nasza została powołana do życia przed ośmiu laty (w 1977 r.). Początkowo główną formą jej aktywności było organizowanie dyskusji nad pojedynczymi referatami lub bieżącymi publikacjami z zakresu renesansu. W ostatnich trzech latach działalność ta przygasła. Na wiosnę br. zwołano ogólne zebranie członków w celu przedyskutowania założeń i form dalszej pracy. Zebranie to odbyło się w Warszawie 13 kwietnia 1984 r. Wyłoniono na nim prezydium Komisji i nakreślono program działań.

Do prezydium powołano prof. prof.: Jerzego Kowalczyka (Instytut Sztuki PAN), Jana Malarczyka (Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa Uniw. im. M. Curie-Skłodowskiej), Teresę Michałowską (Instytut Badań Literackich PAN), Lecha Szczuckiego (jako przewodniczącego; Instytut Filozofii i Socjologii PAN), Andrzeja Wyczańskiego (Instytut Historii PAN). Funkcję sekretarza powierzono dr. Jakubowi Zygmuntowi Lichańskiemu (Biblioteka Narodowa, Plac Krasińskich 3/5, 00-205 Warszawa).

Wypracowany w toku dyskusji program działań Komisji nawiązuje do kilkuletniej już tradycji, ale jednocześnie modyfikuje ją i poszerza.

Główną platformę kontaktów badaczy epoki renesansu będą stanowiły sympozja naukowe (organizowane nie częściej niż raz w roku), umożliwiające swobodną wymianę poglądów na tematy interesujące przedstawicieli wszystkich dyscyplin. Prezydium przygotowuje obecnie pierwsze takie spotkanie nt.: „Antyk w kulturze polskiej czasów Zygmunta Augusta (tradycja i innowacja)”. Odbędzie się ono w maju 1985 r. w Nieborowie. Przewiduje się wygłoszenie kilkunastu referatów i komunikatów oraz możliwie szeroką dyskusję. Materiały zostaną opublikowane w jednym z numerów czasopisma „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”. W dalszej perspektywie rysują się podobne spotkania poświęcone problematyce postawy człowieka wobec natury, kulturowej roli *Biblii*, kultury popularnej i inne.

Jedną z większych bolączek środowiska humanistycznego jest brak szybkiej i skutecznej informacji o prowadzonych na terenie kraju badaniach naukowych, podejmowanych tematach prac habilitacyjnych i doktorskich, organizowanych przez rozmaite ośrodki uniwersyteckie i instytuty PAN konferencjach, ukazujących się książkach (krajowych i obcych) czy wreszcie o możliwościach w zakresie pozyskiwania stypendiów zagranicznych. Prezydium Komisji wystąpiło z propozycją — popartą przez ogół członków — podjęcia próby zaradzenia we własnym zakresie temu stanowi rzeczy. W ten sposób zrodził się pomysł wydawania „Biuletynu Informacyjnego Komisji do Badań nad Renesansem i Reformacją”. Drukowany techniką małej poligrafii dwa razy do roku, ma on służyć badaczom kultury renesansowej jako źródło różnorodnych wiadomości. Dzięki życzliwej i skutecznej pomocy Dyrekcji Biblioteki Narodowej oraz sprawności organizacyjnej i zapałowi sekretarza Komisji dr. J. Z. Lichańskiego, w lipcu 1984 r. ukazał się i został przekazany wszystkim członkom pierwszy numer „Biuletynu”. Zawiera on: wypowiedź wstępną Prezydium, sprawozdanie z posiedzenia Komisji w dniu 13 kwietnia 1984 r., listę członków Komisji (wraz z adresami prywatnymi oraz informacjami o miejscu pracy), wykaz towarzystw naukowych zrzeszonych w International Federation of Societies and Institutes for the Study of the Renaissance, wiadomości i komunikaty na temat planowanego sympozjum: „Antyk w kulturze polskiej czasów Zygmunta Augusta (tradycja i innowacja)” oraz stypendiów zagranicznych dla badaczy renesansu. W „Biuletynie” opublikowano także ankietę adresowaną do wszystkich członków Komisji (oraz nie zrzeszonych w niej badaczy) dotyczącą ich prac: aktualnie prowadzonych, znajdujących się w druku oraz opublikowanych w latach 1982—1984. Materiały uzyskiwane drogą takiej, okresowo ponawianej, ankiety Prezydium pragnie ogłaszać w kolejnych numerach „Biuletynu”. Przygotowuje się obecnie drugi numer informatora. Znajdą się w nim m.in. nadesłane odpowiedzi ankietowe, charakterystyki niektórych ośrodków badań nad renesansem (we Francji i na Węgrzech), notki o bieżących publikacjach książkowych i inne.

Ważnym kierunkiem działania Komisji, wynikającym zarówno z natury samego przedmiotu badań, jakim jest szeroko pojęta kultura renesansu, jak i z faktu przynależności do International Federation, ma się stać nawiązanie lub pogłębienie kontaktów naukowych z ośrodkami zagranicznymi. W najbliższych planach mieści się zorganizowanie konferencji polsko-węgierskiej w Budapeszcie.

Warszawa, 17 X 1984 r.

Teresa Michalowska